

Avoin tiede tarkoittaa pyrkimyksiä edistää avoimia toimintamalleja tieteellisessä tutkimuksessa. Keskeinen tavoite on tutkimustulosten, tutkimusdatan ja tutkimuksessa käytettyjen menetelmien julkaiseminen siten, että ne ovat kaikkien halukkaiden tarkasteltavissa sekä käytettävissä. Avoinella datalla tarkoitetaan tutkimusorganisaatioille ja tutkijoille, julkishallinnolle, organisaatioille, yrityksille tai yksityishenkilöille kertynyttä jalostamatonta informaatiota, joka on avointa ulkopuolisillekin ja maksutta hyödynnettävissä.

Lappeenrannan teknillisen yliopiston tutkimusdatapolitiikassa kuvataan tutkimusdatan keräämistä, tallentamista, käyttöä ja hallintaa koskevia yliopistotason periaatteita ja linjauksia.

Lappeenrannan teknillisen yliopiston tutkimusdatapolitiikka*

Tutkimusdatan avoimuus edistää korkeatasoista tutkimusta, helpottaa innovaatiotoimintaa ja turvaa hyviä tutkimuskäytäntöjä. Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa tuotettu, julkaistuihin tutkimustuloksiin liitetty tutkimusdata on lähtökohtaisesti avoimesti saatavilla ja hyödynnettävissä olevaa.

On olemassa perusteita sille, miksi tutkimusdatan avaamista on tarpeen rajoittaa. Lappeenrannan teknillisen yliopiston pitkä ja luottamuksellinen yhteistyösuhde yritysten kanssa tulee aina huomioida kaikessa toiminnassa.

Tutkimusdatan avaaminen synnyttää kustannuksia, jotka on huomioitava rahoitushakemuksissa hakemalla rahoitusta myös aineistonhallinnan tarpeisiin.

Hyvä datanhallinta tulee varmistaa tutkimusprosessin alusta lähtien, ja data tulee tehdä käyttökelpoiseksi ja löydettäväksi. Julkiset rahoittajat edellyttävät yleensä aineistonhallintasuunnitelman laatimista.

Jokaisen yliopistoyhteisön jäsenen on noudatettava Lappeenrannan teknillisen yliopiston eettisiä toimintaperiaatteita (LUT Code of Conduct) tutkimusdatan avaamisessa ja hallinnassa. Luottamuksellisten tietojen suojaamisesta, tietoturvasta ja tietosuojasta on huolehdittava lainsäädännön, hyvän tieteellisen käytännön sekä yliopiston ohjeiden ja määräysten sekä laadittujen sopimusten mukaisesti.

Tutkimusprojektien tai -ryhmien vastuuhenkilöt vastaavat siitä, että tutkimuksessa syntyvän datan omistus- ja käyttöoikeuksia koskevat sopimukset tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, soveltuvin osin ennen projektin alkua.

Aineistojen käytön yhteydessä on hyvän tavan mukaisesti mainittava sen tutkimuksen tekijät, jota varten aineisto on alkuperäisesti kerätty ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto on mainittava tutkimusdatan lähteenä.

Muiden tutkijoiden aineistojen käytössä täytyy aina noudattaa asianmukaisia lakeja, eettisiä ohjeita ja säännöksiä sekä ilmoittaa aineiston lähde sitä käytettäessä.

Yliopisto perehdyttää tutkijoita tutkimuksen elinkaaren aikaiseen tutkimusdatan hallintaan, tukee aineistonhallintasuunnitelmien laatimista ja neuvoo datanhallinnassa. Kaikkien asianosaisten

vastuulla on tukea tutkimusdatan tallentamisessa ja avaamisessa tarvittavien datan käsittelytyöjien kehittämistä.

Yliopisto tarjoaa yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa tutkimusdatainfrastruktuurin, joka käsittää datan hallintaa, käyttöä, löydettävyyttä ja jakamista tukevia työvälineitä ja palveluita sekä tallennus-, laskenta- ja käsittelykapasiteettia.

Yliopisto arvioi tutkimusaineistojen avaamisen edistymistä säännöllisesti.

* Tutkimusdatapolitiikka koskee tutkimushankkeissa tuotettavia, käytettäviä ja muokattavia digitaalisia tutkimusaineistoja eli tutkimusdataa. Tutkimusdatapolitiikan ulkopuolelle on rajattu fyysiset aineistot, joihin tutkimusdata perustuu (esim. paperiaineistot) sekä biologisen tutkimusmateriaalin käyttö. Biologisen materiaalin käyttöä tutkimuksessa ohjaa erillinen lainsäädäntö sekä lupakäytännöt.

CC, 2015 Lappeenrannan teknillinen yliopisto, lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

Lappeenrannan teknillisen yliopiston lähteet

LUT Code of Conduct. Lappeenrannan teknillisen yliopiston eettiset toimintaperiaatteet.

Muut lähteet

Concordat On Open Research Data, Version 10/2015. UK Open Research Data Forum 2015.

Helsingin yliopiston tutkimusdatapolitiikka, lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

Hyväksytty 14.10.2016

Juha-Matti Saksa
rehtori